

Formannsfrágreiðingin
til aðalfundin 13. mars 2010

Inngangur

Nú nærkast okkara fimti ára føðingardagur. Hann verður komandi ár og tískil er hetta 49. aðalfundur Starvsmannafelagsins.

Enn eitt ár er farið aftur um bak og hefur árið verið merkt av støðuni í heimsbúskapinum og fíggjarligu støðuni herheima.

Í fjør høvdu vit onki nevndar val, vegna broytingina, ið varð framd í 2007, at nevndarlimir verða valdir fyri trý ár í senn og formaðurin ella forkvinna fyri fyra ár.

Í ár er so aftur nevndarval á skránni og eru trý fólk, ið vilja taka á seg ábyrgdina at manna teir tveir sessirnar í nevnd okkara. Tey hava greinar í blaðnum, har tey lýsa, hvat tey vilja virka og stríðast fyri og vil eg ynskja øllum trimum góða eydnu tann 13.03.

Skipað verður so fyri at eisini ber til at velja við brævatkvøðu, og fáast hesar við at venda sær til skrivstovu felagsins og fáa tær útflyggjaðar ella sendar.

Aftur í ár hava vit valt at hava gest við á okkara aðalfund. Tað er gott at fáa íblástur uttanífrá og meta vit tað hefur eydnast væl tey undanfarnu árin. Tormóður Stóra, yvirlækni á Psykiatriska Deplinum verður okkara gestur hesu ferð. Hann er júst kosin ársins leiðari hjá tí almenna.

Vit bjóða Tormóði vælkomnum á okkara aðalfund og gleða okkum til framløguna.

Almenna viðmerkingar og politiska støðan

Árið herheima hefur verið merkt av skerjingum, av stóra hallinum á fíggjarlógini og hvussu hetta kann tettast og at fíggjarliga sansar at bæði hjá tí almenna og privata.

Mangar skerjingar eru framdar, sum raka tey, ið ikki hava livað á sólsíðuni og virðismikil vitan fer eisini fyri bakka. Tað er ikki at skilja, tá raðfestingar raka tað fyriryrgjandi og mennandi arbeiði, ið bæði hefur stór menniskjalig virði - og eisini fíggjarlig, tá vit lýta frameftir.

Eisini tey, ið ikki eiga tað stóra at liva av hava merkt táttanina.

Hesar skerjingar eru landi okkara til líflan sóma og eiga aðrir móguleikar at troystast at tetta holið í landskassanum.

Vit hava sæð ein pakka, ið hefur havt mong nøvn. Og nei, í hesum føri ber ikki til at taka upp eftir dønum og siga: “Kært barn har mange navne” Tí hóast “mange navne” so hefur barnið ikki verið “kært”.

Seinasta vár blivu fakfeløgini á almenna arbeiðsmarknaðinum kallað til fundar við fíggjarmálaráðharran. Tað var í sambandi við nevnda pakka. Vit finga áheitan at útseta avtalaðu lønarhækkingarnar í heyst. Pakkin hevði mangar tættir og okkara 3% lønarkækking var ein.

Sáttmáli er ein avtala millum partarnar á arbeiðsmarknaðinum og tí skal eisini vera semja millum partarnar skulu broytingar gerast.

Fakfeløgini viðgjørdu málið virðiliga í felag og var einmælt niðurstøðan hon, at vit kundu ikki góðtaka hesa útseting.

Í pakkanum vóru harafturímóti eisini fleiri tiltøk, ið vóru beinleiðis lógarheimilað og hesi kundi politiski myndugleikin sjálvur taka støðu til. Hann valdi líggjan, sum skal sláa 2 og 3% av øll

Nakað annað, ið hefur sermerkt politiska víðvøllin eru leysgangarar í flokkum og føroyskum politikki í dag. Innanhýsis ósemjur í flokkunum og millum flokkarnar verða almannakunngjörðar og

hetta styrkir ikki álitid millum manna. At øll hava rætt at hava sínar áskoðanir er ein grundleggjandi rættur. Tó er tað so, at neyðugt er at ganga í takt, tá partar hava bundið seg til avtalur. Og so má reformerast innanveggja, sum er staðið broytingarnar skulu gerast.

Millum okkum veljarar fáa hesir “sjálgangarar” okkum at hugsa um nýval og at fólk royna at profilera seg og síni sjónarmið, so vit kunnu minnst tey tá einaferð..

Einskiljingar og almenn partafeløg

Postverkið, ið bleiv til Posta.

Annað av teimum báðum almennu partafeløgnum, limir okkara starvast hjá er Posta, fyrrverandi Postverk Føroya.

Nýtt navn og nýtt snið, - sum vit vita kostaði mangar túsund krónur, men hóast hetta, so hava starvsfólka viðurskiftini á Posta ikki verið nýskapandi og jalig. Í apríl 2009 mistu 32 fólk teirra størv. Trúgv starvsfólk, ið hava tænt Postverkinum í fleiri ár og fleiri eru farin síðani og frammanundan. Fíggjarligt hall var grundgevingin fyri uppsagnunum. Dalandi postmongd og inntøkur.

Vit gjørdu tað, ið lá í okkara makt at fyrbyrgja og síðani avmarka talið av uppsagnum. Tað er svárt at missa sítt starv og tað var langt frá at øll fingi eina síðiliga viðferð henda morgunin, tá boðini blivu givin. Hetta hava vit eisini latið leiðsluna vita.

At inntøkurnar soleiðis eru skramblaðar niður, er, eftir okkara tykki, ikki bert vegna fall í postmongd og heimskreppu annars. Tað er eisini tekin um manglandi visiðinir og nýhugsan. At troyta alternativar móguleikar og taka starvsfólkini við uppá ráð.

Seinapartsútberingina hava vit roynt at barst ímóti og komið við alternativum. Men hetta hevur leiðslan hildið rimmarfast um, tí tað skal eitast at økja um tænastruna. Heldur hava hesar umleggingar viðført versnandi tænastru og arbeiðs viðurskifti fyri starvsfólkini.

Ein reint privat stýrd fyritøka skal hetta verða um fá ár, segði stjórin á Posta herfyri. Landsstýrismaðurin gjørði greitt, at so skuldi ikki vera.

Tað er onki minni enn ein vanlukka at hesin stovnurin varð privatiseraður. So mong fólk hava mist síni størv og onnur farin, tí tey ikki hava fingið virðiliga viðferð og nú eisini fleiri, tí so mong størv nú hava eitt tímatal ongin kann upphalda eina familju fyri. So hesi størv, ið fólk áður vóru stolt av og gingu høgt uppí, blíva lummapengagevandi inntøka fyri ungdóm, sum gongur í skúla.

Profittur skal stýra øllum, og versnandi útberingartænasta er veruleiki.

Stovnaður er bólkur á Facebook, at fáa morgunútbering aftur. Hóast vit hava roynt, av øllum alvi, at stríðast móti broytingini til seinapartsútbering, so bleiv hon sett í verk. Men nú er seinapartsútbering enntá vorðin til kvøld og náttarútbering. Hetta kunnu vit als ikki góðtaka og er hetta avgjørt heldur ikki væl dámt millum manna. Tað er alt ov skiftandi, nær postur og bløð koma og er tað ikki nøkur betran av tænastruni, tvørturímóti.

Stakkals starvsfólk sum í bølaniðu og á vetri eisini hálfu skulu bera brøv og bløð út.

Hetta er heilt burturvið og broyting má henda.

Starvsfólkini ynskja at veita eina góða tænastru og eisini at verða tikin við uppá ráð, hvussu hetta kann gerast og betrast. Og tey eiga henda rættin.

Leggjast kann afturat at vit ferð eftir ferð hava heitt á myndugleikarnar at tryggja, at fyrisingarlógin skal vera galdandi í almennu partafeløgnum, sum vit meta er ein sjálfvlgja. Starvsfólkini hava mist hesa trygd, og tað kann ikki vera rætt, at tey, ið framvegis starvast á arbeiðsplássum landið varar av, missa síni rættindi. Hetta kann tann politiski myndugleikin tryggja, um bert viljin er til staðar. At starvsfólk gerast taparar kann als ikki góðtakast.

Kringvarpið

Í desember mánaði 2008 fingum sjev av limum okkara, ið hava starvast í Kringvarpinum í mong ár - og summi ein mansaldur, hoyringsskriv um uppsøgn. Orsøkin skuldi eitast at vera sparingar.

Bæði starvsfólkini sjálvi, álitisfólkini og vit sum felag hava hvassliga átalað mannagongdini í hesum máli, ið als ikki hevur verið røtt og sømulig.

Í fyrsta lagi er sparingin eitt eiti, sum vit hava ført fram fleiri ferðir, at var vilji til tess, so var lætt at fremja hesa sparing við m.a. at brúka ásetingarnar í sáttmálanum um niðursetta tíð og eldrapolitikkin.

Og at seta nýggj starvsfólk, meðan ætlanin er at siga øðrum upp, er at taka grundarlagið undan grundgevingunum um sparingar og er so nirðandi háttur at fara við fólk, umframt at bæði sáttmálaásetingar og almenni setanarpolitikkurin eru brotin.

Eru grundgevingar fyri sparingum reellar, mugu vit sum fakfelag góðtaka hesar, tó gera alt fyri at fyriryrgja uppsagnum og annars tryggja limum okkara so góðar uppsagnartreytir sum tilber.

Men eru tær ikki reellar og starvsfólkini ikki fáa eina virðiliga viðferð, kunnu vit ikki tigandi hyggja at. Tað er syrgiligt, at vilji ikki hevur verið at loyst málið og samstundis eisini hugstoytt fyri okkum at uppliva, at annað felag royndi at nýta hesa støðu at heita á limir okkara, ið starvast í Kringvarpinum, at melda seg úr okkara felag og inn í teirra.

Nógv orka varð nýtt frá okkara síðu at royna at fáa leiðslu Kringvarpsins at taka aftur hoyringsskrivini, men uttan úrslit. Sjálvsagt góðtøku vit ikki uppsagnirnar og kærdu bæði grundgevingarnar og handfaringina.

Advokatar okkara høvdu biðið um fleiri upplýsingar, áðrenn hoyringsfreistin var úti, men var hetta ikki eftirlíkað, og er óhoyrt.

Tær persónligu viðmerkingarnar limir okkara høvdu til hoyringsskrivini, blivu heldur ikki tikin í álvara. Øll móttøku sama uppsagnarskriv við júst sama orðaljóði og ongin fekk svar uppá teirra viðmerkingar, og kenna tey tað ikki sørt niðrandi.

Kæruvegleiðingin var eisini løgin. Leiðslan segði Mentamálaráðið, og Mentamálaráði segði at Kringvarpsstýrið skuldi viðgera móguliga kæru.

Endin var, at kærán skuldi sendast til Mentamálaráðið og málið var so viðgjørt av ráðnum.

Niðurstøðan varð, at tann eina uppsøgnina var ógildað. Haldgóð grund var ikki fyri uppsøgnini og viðkomandi fór aftur í sítt starv og fegnast vit almikið at vit vunnu og rættvísni sigraði í málinum.

Hinar uppsagnirnar staðfesti Mentamálaráðið og kærdu vit alt fyri eitt til Løgtingsins Umboðsmann. Vegna gegnistrupulleikar kundi Løgtingsins Umboðsmaður ikki viðgera málini og blivu tey tí send danska umboðsmanninum.

Tað eru gingnir fleiri mánaðir síðani kærán bleiv send til Danmarkar og enn fyriliggur ongin niðurstøða.

Vit hava vón um, at avgerðin verður umstoytt, tí vit meta framvegis at grundgevingarnar og mannagongdirnar halda ikki. Og tey eiga rættin at fáa eina virðiliga og reella viðferð.

Umhvørvisstovan

Limir okkara hjá Umhvørvisstovuni hava verið gjøgnum stórar umleggingar seinnu árinum.

Fleiri stovnar eru lagdir saman í ein og sama stovn og slík tilgongd og samanlegging krevur nógv av starvsfólkunum og alneyðugt er at hetta er vælskipað og gjøgnumskygt.

Afturat hesum veruleika, so hendi tað í juni mánaða, at 3 fólk fingum hoyringsskriv um uppsøgn, 2 eru limir í Starvsmannafelagnum.

Handfaringin og grundgevingarnar kundu als ikki góðtakast og kærdu vit sjálvsagt málini.

At hesi fólk kundu fáa slíka viðferð, hevur merkt nøgdsemi og trivnaðin á stovninum nógv.

Fundir hava verið við starvsfólkini og hava Starvsmannafelagið og Akademikarafelag Føroya eisini saman havt fundir við leiðsluna.

Í januar mánaði hendi so tað, at Innlendismálaráðið avgjórði at uppsagnarmálini hjá limum okkara skuldu sendast aftur til Umhvørvisstovuna, tí vegna manglar máttur tey ganga umaftur.

Leiðslan valdi tá at bjóða teimum størvini aftur, um starvsfólkini vóru sinnað at taka av.

Eftir at hava umrøtt og umhugsað støðuna gjølla, varð fundur hildin og leiðslan gekk áhugamálum starvsfólkanna á mæti og valdu starvsfólkini tí at taka við aftur størvunum.

Tað er ikki á hvørjum degi, tað stendur starvsfólki í boði at fáa størvini aftur, hóast tey hava fingið eina uppsøgn, sum ikki er haldgóð og í lagi.

Vit fegnast teirra vegna og sum felag, at eisini hesi starvsfólkini vunnu málið og fingið møguleikan at fáa í síni størv aftur.

Almenna fakfelagssamstarvið

Í februar mánaði í fjør vóru nevndirnar í øllum fimm feløgnum: Felagið Føroyskir Sjúkrarøktarfrøðingar, Føroya Lærarafelag, Føroya Pedagogfelag, Havnar Arbeidsskivinnufelag og Starvsmannafelagnum savnaðar á Hotel Hafnia á skeiði.

Málið var at seta út í kortið um og hvussu samstarvið skuldi ítøkiligast og at vit fingi avtalu um leistin. Úrslitið var ein avtala og henda bleiv lögð fyri aðalfundi og tóku limirnir undir við hugsjónini, at tað er neyðugt at samstarva og leggja orkuna saman at náa størri málum og gagnnýta tilfeingið vit eiga.

Á felagsfundi í januar í ár, er avtalan endurskoðað og tillagað og endaliga undirskrivað og nú er tað at útfylla karmarnar. Vit samstarva longu tætt í mun til eftirlønarreformin og samráðingar í heyst er eitt annað sera stóra mál, vit hava sett okkum fyri at standa saman um.

Nærri verður greitt frá samstarvinum og avtaluni á aðalfundinum.

Eftirlønin

Enn bíða vit eftir eftirlønarreforminum, ella pensiónsnýskipanini, sum heitið í dag er. Hvussu ofta hetta hevur drigið út, er torført at fáa greiðu á, nú tykist tað liggja fast, at um ársskiftið komandi verður skipanin sett í verk.

Fyrsta októbur 2009 hækkaði eftirlønin, so hon fyri flestallar limirnar nu er 15% og onnur hava 15,5%. Enn eru mong, ið ikki hava nøktandi skipnir og tí er ein nýskipan neyðug.

Tað sum er umráðandi fyri okkum er, hvussu henda verður sett saman.

Vit í Fakfelagssamstarvinum brúka serfrøðingahjálp í málinum og hava verið til allar teir kunnandi fundir Fíggingarmálaráðið hevur skipað fyri. Vit hava sett spurningar og sett spurningar og víst á viðurskifti, ið vit meta eru neyðug at taka atlit til.

Millum annað er tað avgerandi fyri okkum, at uppspardu virðini undan skeringsdegnum verða viðfarin eftir gomlu reglunum.

At allar broytingar verða senda til hoyringar er fyri okkum bæði ein sjálfvylgja og alneyðugt fyri álitid. Millum jóla og nýggjárs samtykti løgtingið at broyta lógina um kapitalpensión, sum jú okkara skipan er grundað á, og hetta hendi overnight og uttan nakra hoyring.

Sjálvsagt góvu vit ilt av okkum. Hetta er ikki sømiligt. Vit eru við í eini tilgongd og so verður ein broyting knappliga sett í verk, sum merkir tað, at hámarkið fyri inngjaldið til kapitlaeftirløn minkar við eini helvt. Tað er at tjóvstarta, at seta slíka broyting í verk eitt heilt ár frammanundan.

Grundgevingin er at hetta er fyri at fyrirbyggja at fólk kunnu misbrúka skipanina við skattafrádrátti.

Og vegna tess at onkur hevur gjørt hetta, so skulu øll revsast fyri tað, heldur enn at farið verður eftir tí einstaka.

Álit má vera millum partarnar í hesi tilgongd, so slík broyting má og skal til hoyringar.

Samlagstryggingin

Aðalfundurin hjá Samlagstryggingargrunninum verður í ár hóskvøldið 18.03. í høllum felagsins.

Avgerð varð tikin fyri fáum árum síðani, at í 2010 skuldi nevndin koma við eini frágreiðing og tilráðing til nevndarfundin hvussu m.a. lokaupphæddin eigur at skipast framyvir og ætlar nevndin at greiða aðalfundinum frá ymsu móguleikum.

Vit eru í tingingum við tey, ið bjóða út samlagstryggingar herheima, at betra um tær tryggingar vit hava og sjálvsagt hvør kostnaðurin er.

Enn er ikki gjørligt at greiða frá ítøkiligum móguleikum. Sigast kann, at tryggingarfeløgini eru sera áhugað at fáa okkum at taka av teirra tilboði. Og vit kunnu heilt vist fáa gagn av støðuni og fáa eina betur skipan fyri limirnar.

Nærri verður kunnað um støðuna á aðalfundin og serliga á aðalfundinum hjá grunninum.

ALS

Í summar hendi ein stór broyting í útgjaldinum frá ALS.

Nú er tað ikki 80% av eini arbeiðarløn, ið er hægsta útgjald, men 80% av tíni egnu løn við einum hámarki á kr. 20.000,- fyrsta árið. Útgjaldið lækkar so til 75% árið eftir. Dagatalið er samstundis skorið nakað.

Hetta er ein stórir bati. Nú er tað ikki eitt stórt fíggjarligt bakkast at gerast arbeiðsleysur.

Men tað at gerast arbeiðsleysur er fyri tann einstaka ein stórir smeitur. Arbeiðsloysið er vaksið nógv seinasta árið og er nú eini 7%. Vit hava hoyrt stjóran fyri ALS nevna at hetta tal kann vaksa enn meira. Í onkrum av okkara grannalondunum vita vit, at summastaðni er talið komið uppá 10% og kanska meira. Hetta eru ræðandi tøl og eitt av stóru vandamálunum er, at tey ungu eisini eru hart rakt av arbeiðsloysinum. Tey skulu út á arbeiðsmarknaðin fyri fyrstu ferð, og tær royndir tey gera sær fáa ávirkan á teirra álit á samfelagið og teirra áskoðan á seg sjálvi.

Tað er so umráðandi fyri okkum at kenna at pláss er fyri okkum og tørvur á okkara ískoyti.

Hetta vandamál má takast í stórsta álvara og neyðugt er at tiltøk verða sett í verk at basa gongdini.

Vit hava m.a. víst á, at tað eru sera fáir lærlingar, ið fáa lærupláss hjá tí almenna og kommununum og her er ein av móguleikunum at seta inn.

ALS er flutt í nýggj hølir og búleikast nú a Tinghúsvegnum í Havn.

ALS-stýrið hevur skotið upp, at settur verður á stovn arbeiðsmarknaðardepil, sum skal hýsa øllum teimum økjum, sum vara av og taka sær av arbeiðsmarknaðarmálum, og meta vit hetta skilagott og taka undir við hesum, ikki minst út frá tí grundgeving, at arbeiðsmarknaðurin her kann skapa eitt týðningarmikið felagsforum, sum vit uttan iva hava tørv á.

Samstundis er slíkur depil eitt amboð at halda umsitingarkostnaðin á so lágum støði, sum gjørligt.

Sáttmáli fyri sjúkraflutningsstarvsfólkini - og fasti gerðarætturin

Sáttmalin millum Fíggjarmálaráðið og Havnar Arbeiðsmannafelag varð uppsagdur pr. 1. apríl í fjør.

Tá hetta var greitt, kravdu vit aftur tingingar. Málið endaði í fasta gerðarætti, tí sluppu vit ikki at tingast um sáttmála, so høvdu starvsfólkini gjørt heilt greitt, at tey lögdu arbeiðið niður.

Lønardeildin í Fíggjarmálaráðnum legði málið fyri fasta gerðarætt sum skundmál, og úrskurðurin var tann, at Starvsmannafelagið, eins og Havnar Arbeiðsmannafelag høvdu samráðingarrætt.

Vit bjóðaðu Havnar Arbeiðsmannafelag á fund at samskipa krøv, men tíverri uttan aftursvar. Og felagið møtti ikki upp til fundar í Fíggjarmálaráðnum og tískil blivu tað bara vit, Starvsmannafelagið, ið hava samráðst um nýggjan sáttmála.

Tað gjørdist greitt stutt undan jólum, at partarnir ikki kundu koma ásamt um sáttmálan og tískil var semja um at heita á semingsfólk. Enn er sáttmálin ikki komin undir land. Júst sum hetta verður skrivað, er verkfall, eftir at semingsmenninir, Alfred Petersen og Jógvan Amonson, ikki kundu leggja semingsuppskot fyri partarnar og sáttmáloysið tí valdar.

Vit valdu at lýsa verkfall fyri allar limir okkara, ið starvast hjá Sjúkraflutningstænastuni, tá vit høvdu hildið fund við limirnar. Hetta var mánadag, dagin eftir at semingsmenninir máttu ásanna at teir ikki kundu leggja eitt semingsuppskot fram, sum partarnir kundu góðkenna.

Vit høvdu ikki meira enn lýst verkfallið, so var boð eftir okkum úr fasta gerðarættinum.

Lønardeildin ætlaði at fáa gerðarættin at ógilda verkfallið, tí tað skuldi ikki vera nøktandi fráboðað og at tað var fráboðað við ov stuttari freist. Søguna kenna nú flest øll og er nógv meira at lesa um málið aðrastaðni í blaðnum.

Úrskurðurin hjá fasta gerðarætti var tann, at verkfallið var heimilað stríðsstig, men fráboðað við ov stuttari freist. Øll fakfeløgini, bæði á almenna og privata arbeiðsmarknaðinum, eru púra samd um at gerðarætturin er farin út um sínar heimildir, at hann yvirhøvur sigur úrskurð um freistir.

Vit hava onga fráboðanarfreist, so einfalt er tað.

Vit standa øll saman um hetta álvarsmál og verður meira at hoyra á aðalfundinum.

Verkfallið sjálvt rakar Heilsuverkið meint. Ikki var okkara ætlan at koma oman aftur av Hotel Føroyum uttan eina semju, og vit vístu vilja at flyta okkum. Vit hava fingið stuðul frá øllum fakfeløgnum, at ongin tekur upp verkfallsrakt arbeiði og tað eru vit takksom fyri.

Nærri verður eisini at frætta um verkfallið og vónandi eina semju á aðalfundinum.

Sáttmálasamráðingar

Í 2009 er undirskrivaður sáttmáli við Føroya Arbeiðsgevara Felag fyri limir okkara, ið starvast hjá Føroya Tele og Posta. Vit hava gjørt ein eittára sáttmála við eini hækking á 3,2% og er hesin galdandi til 01.01.2011

Vaktargjöldini eru hækkað nakað og annars eru ásetingarnar tær somu.

Aðrar samráðingar sum vit hava brúkt nógva tíð og orku til farna árið - og avgjørt eisini í skrivandi stund er sáttmálin um sjúkraflutningsstarvsfólkini. Tey eru nú í verkfalli vegna tess at semingsmenninir, Alfred Petersen og Jógvan Amonson ikki kundu leggja fram eitt semingsuppskot fyri partarnar. Vit høvdu als ikki ætlað a koma í hesa støðu og vit hava ført fram ferð eftir ferð, at vit eru sinnað at seta oikkum aftur til borðið, ongantíð ov skjótt.

Og hetta málið hevur eisini skapt verðuligar brotasjógvar um fasta gerðarættin, sí brotið um fasta gerðarættin.

Nógv fokus hevur verið á støðuna í fjølmiðlunum og koma vit nærri inn á bæði sáttmála og fasta gerðarætt á sjálvum aðalfundinum.

Nevnd og umsiting á vitjan kring landið

Nevndin hevur leingið ætlað at vitja stovnar og limir okkara kring landið. Vit meta tað er av stórum týðningi bæði fyri okkum sum nevnd og umsiting, og fyri limir okkara, at vit kunnu seta andlit á hvønn annan, og at vit á henda hátt kenna okkum tættari hvørjum øðrum.

Fyrsta vitjanin var í Klaksvík 11. mars í fjør. Vit vitjaðu Føroya Tele, TAKS, Klaksvíkar kommunu, Posthúsið og Klaksvíkar Sjúkrahús. Vit náddu ikki fleiri stovnar, so vit vóru noydd at velja nakrar burturúr. Vit settu ein góðan tíma av til viðtalu, sum Klaksvíkar býráðssalur var karmur um. Hetta fyri at limir finga høvi at koma við einum hvørjum, ið tey ynsktu at tosa við felagið um. Um kvøldið var kvøldseta í Skálanum, har vit finga Rana Nolsø frá Íverksetarahúsinum at tosa um íverksetaramøguleikar. Hans Hjalti Skaale undirhelt við tónleiki og Gunnar Nolsøe var orðstýrari. Hetta kvøldið varð sera væl eydnað, tað møttu umleið 50 fólk.

Næsta vitjanin var í Suðuroynni 30. apríl í fjør. Har vitjaðu vit Vágs býráð, Posthúsið í Vági, TAKS og Strandferðsluna. Vit høvdu viðtalu og kvøldsetu í nýggja skúladeplinum í Hovi. Til kvøldsetuna finga vit Finn Johannesen frá Vilt Adventure at greiða frá hvat teirra fyrirtøka tekst við, og Eileen Sandá, ferðavinnusamskipara at greiða frá um ferðavinnu í Suðuroy. Dagfinn Olsen og Hjalmar Magnussen undirhildu við tónleiki. Hetta varð somuleiðis at væleydnað tiltak, har møttu umleið 30 fólk.

Seinasta vitjanin var í Eysturoynni 11. november. Har vitjaðu vit IRF, Fuglafjarða kommunu, Eysturkommunu, Føroya Tele í Søldarfirði, Taks í Saltangará og Runavíkar kommunu. Viðtalan og kvøldsetan fór fram í húsinum hjá Kongshavnar Kvinnufelag á Glyvrum.

Regin Jacobsen, ið var kosin ársins leiðari, og virkið hansara Bakkafrost kosið ársins virkið 2009, finga vit at greiða frá hvat hann metti var góð leiðsla. Marin Vang, undirvísari á Skeiðsdeplinum, bar somuleiðis fram síni sjónarmið um hvat hon metti er góð leiðsla. Kári Sverrisson undirhelt við sínum vakra tónleiki.

Okkum manglar at vitja á Sandoyinni, Vágoyinni og Streymoyinni, og er ætlanin at vitja økini í ár. Okkara fatan er, at hetta hevur verið jaliga móttikið millum limirnar. Tað eru vit glað fyri og vilja vit nýta høvi at takka fyri tann blíðskap, okkum hevur verið vístur á øllum støðum, vit hava vitjað.

Bygnaðarbroytingar

Sum kunnugt hava vit umrøtt at neyðugt er at skipa felagið betri innanhýsis.

Longri tíð hevur gingið enn ætlað at veruliga fara í holt við støðuna, og nú hava vit avgjørt, hvussu vit nevndarliga og umsitingarliga skipa okkum í mun til arbeiðið. Vit hava heitt á nøkur álitisfólk at vera við í einum minni arbeiðsbólki og so fara vit á heita á onnur at manna ein fylgibólk, ið arbeiðsbólkurin skal søkja sær ráð hjá.

Vit hava havt fyrstu fundirnar, so nú er skjøtul settur á hetta áhugaverda arbeiðið, ið kann hava týðandi ávirkan á framtíðar bygnaðin í felagnum.

Nærri um hetta á aðalfundinum.

Álitisfólkaval

Í vetur hevur álitisfólkaval verið. Hesu ferð var talið av nývaldum ikki so stórt, sum tað ofta hevur verið áður, eini umleið 25% og tað fegnast vit um.

Sum vanligt er, verður skipað fyri skeiði fyri øll tey nýggju álitisfólkini og verða hesi skeiðini hildin við Gjógv í februar og mars mánaði í ár.

Afturboðanirnar frá undanfarnum skeiðum hava verið jaligar og tað gleðast vit um.

Vit leggja alstóran dent á og orku í at menna álitisfólkaskipanina.

Nú eru onnur fakfeløg eisini ahugað at luttaka á okkara skeiðum og fara vit at royna hetta í ár.

Annars hava vit í Fakfelagssamstarvinum avtalað at samstarva um álitisfólkamening.

Álitisfólk sakna eisini at hildin verða onnur skeið, og er staðfest á álitisfólkafundi fyri júl 2009, at tað serliga er í mun til tær torføru samrøðurnar.

Vit hava lovað at slík skeið skuldu skipast fyri og nú er greitt hvørji álitisfólkini mest sakna. Tað áliggur so okkum at syrgja fyri at ganga ynskjunum á møti og er hetta við í arbeiðnum.

Lærlingaráðið

Í 2007 samtykti nevndin í Starvsmannafelagnum at skipa eitt lærlingaráð innan felagið. Hetta fyri at teir lærlingar, sum eru limir í felagnum, sjálvir hava ein pall at viðgera tey viðurskifti, sum hava teirra serliga áhuga - tað verið seg fakliga eins væl og fakfelagsliga.

Harafturat gevur hetta lærlingum ein móguleika at koma saman til ymisk tiltøk.

Lærlingaráðið hevur nú virkað í útvið 2 ár og má sigast, at tey hava tikið avbjóðingina í álvara og fingið væl av skafti. Tey eiga egnan teig inni í Starvsblaðnum, sum tey hava ábyrgdina av.

Nevndin hevur gjørt og ger eitt týðandi arbeiði at upplýsa og skapa karmar um beturviðurskifti fyri lærlingar.

Tey skuldu skipa fyri einum stórum tiltaki í heyst, har eisini lærlingar í øðrum fakfeløgnum skuldu luttaka. Ein sera spennandi leygardagur var fyriskipaður, og var tað stórt spell at undirtøkan var so lítil. Lærlingar høvdu fingið bæði persónlig teldubrøv og lýst var í miðlunum og á skúlum.

Orsaka av ov lítlari undirtøku mátti dagurin avlýsast. Ringt er at skilja, at undirtøkan skuldi vera so lítil, tí tiltakið var sera áhugavert og veitsla aftaná, og alt var enntá ókeypis.

Umrøtt hevur so verið hvat móguliga kann verða gjørt ørvísi og vit vóna at

Harafturat gevur hetta lærlingum ein móguleika at koma saman til ymisk tiltøk.

Vit meta arbeiðið hjá lærlingaráðnum at vera týðandi og mennandi fyri bæði lærlingarnar sjálvar, teirra starvsviðurskifti og avgjørt eisini fyri felagið. Vit takka teimum fyri teirra ídnið og ynskja teimum framhaldandi góða eydnu og tey hava okkara fulla stuðul.

Starvsblaðið - heimasíðan

Starvsblaðið er ein týðandi partur av kunningini frá felagnum og royna vit framhaldandi at menna tíðindaflutningin á síðuni..

Blaðið kemur nú út eina ferð um ársfjórðingin. Framvegis er málið at innihaldið verður so viðkomandi og upplýsandi sum gjørligt. Eftir okkara meting hevur hetta eydnast rímliga væl.

Rit og Ráð við Torfinni Smith er ein góður samstarvsfelagi í hesum arbeiði.

At hava eina virkna og viðkomandi heimasíðu, er ein týðandi táttur í kunningararbeiðnum hjá einum hvørjum og sjálvandi eisini hjá okkum.

Ætlanin er at álitisfólkini skulu fáa atgongd til serligt, innanhýsis øki og verður arbeitt við hesum.

Felagshølini

Hølini í J.H. Schrøtersgøtu mugu sigast at hava livað upp til endamálið, at verða ein aktivitetsdepil fyri limir okkara og annars í umhvørvinum sum heild.

Her er sera nógv virkseimi. Skeið, felagsfundir, ymiskar veitslur og hald. Bæði føðingardagar, brúdleyp, konfirmatiónir, ervi og aðrar týðandi løtur í lívinum hava hølini verið karmur um.

Vit fegnast um hendan stóra áhugan at nýta hølini og at fólk eru glað fyri tey.

Í 2009 eru so hurðarnar inn í Glasstovuna og út í garðin breiðkaðar so at fólk í koyristóli eisini ótarna kunnu gagnnýta høli okkara. Tað er ein sjálvsagdur rættur at atkomumøguleikar eru í lagi og nú liggur so hesin parturin ikki eftir.

Summarhús - við Gjógv og í Skálavík

Tað er ein sjálffylgja at fremsta uppgávan hjá einum fakfelagi er, at tryggja limunum so góð lønarviðurskifti og starvsrættindi sum tilberr.

At eitt fakfelag eisini er virkið á øðrum økjum, soleiðis at limirnir veruliga merkja at teir eru í einum góðum felgasskapi, meta vit eisini eina uppgávu hjá okkum sum fakfelagi.

Og hetta kann verða á so mongum økjum. T.d. við at bjóða limum móguleikar at nýta sína frítíð í spennandi og øðrvísi umhvørvi, enn teir eru vanir við.

Eisini at kunna ferðast í okkara egna landi, er gjørligt og hevur undirtøkan fyri summarhúsunum, vit hava framleigað við Gjógv, verið sera góð, serliga summarhálvuna.

Avtalan við eigarar er endurnýggja so at aftur í ár ber til at gista í hugnaligum húsunum við Gjógv.

Tit ringja til felagið at bíleggja húsinu og so verður kannað um tey eru tøk, tá tit ynska. Tit kunnu eisini sjálvi kanna eftir á heimasíðuni. Ein kalendari, við litum, vísir hvørt húsinu eru tøk ella ei.

Og nú eru summarhús okkara í Skálavík reist og skuldu verið klár at tikið í nýtslu móti sumri.

Vit fegnast um at hetta nú er veruleiki og vóna at limirnir fara at taka væl ímóti snotuligu summarhúsunum, ið bæði eru umhvørvisvinalig og egnað til fólk, sum eru førleikatarnað.

Grundøkið átti Postfelagið og tá feløgini lögdu saman var tað við í samanleggingini og sjálvsagt at hetta aktiv skuldi gagnnýttast.

Dansk Folkeferie

Fyri nøkrum árum síðani gjørði Starvsmannafelagið eina avtalu við Folkeferie í Danmark, soleiðis at limir felagsins kundu fáa avsláttur í teirra ferðatilboðum í Danmark og aðrastaðni. Hesi tilboð hava havt rættiliga stóran áhuga millum limirnar, og vit kunnu bert minna á, at hesi tilboð framvegis eru galdandi. Meira er at lesa um tey ferðatilboðini aðrastaðni í blaðnum og á heimasíðu okkara.

Tilboð frá fyrítøkum til limir okkara

Vit hava arbeitt og arbeida enn at útvega limum góð tilboð, eins og vit kenna tað frá øðrum londum. Tað er eitt stórt tal av handlum, virkjum, matsstovum o.ø. vit hava sett okkum í samband við og spurt um vit ikki skulu fara inn í eitt samstarv, har báðir partar fáa nakað burturúr. Vit við okkara limaskara kunnu ávirka at benda hesi til tær fyrítøkur, sum so aftufyri, vilja geva avsláttur í prísni til limirnar.

Vit hava fingið fleiri avtalur og eru hesar at síggja á heimasíðu okkara. Summar hava vit endurnýggjað og aðrar fyrítøkur hava latið aftur.

Vit vita, at fleiri hava brúkt henda mógulleikan at faa avsláttur av vørum og tænastum og hetta er lætt og ómakaleyst. Tú vísir bara fram limakortið, tá rindast skal.

Nøkur hava vent sær til okkara, tí tey ikki hava funnið ella fingið limakortið, og tað eru tit sjálvandi meira enn vælkomin at gera.

Norðurlandskt og altjóða samstarv

Starvsmannafelagið er limur í altjóða fakfelagsskapinum ISKA (Internationalen for Stats- och Kommunalanstallda) á enskum PSI, sum hevur uml. 20 mill. limir innan 640 fakfelaøg í 160 londum runt allan heimin. Bæði formaður og aðalskrivari í felagsskapinum eru nú norðurlendingar, ávikavist svenska Ylva Thörn og danin Peter Waldoff, formaður í HK/STAT.

Eisini tí europeiska EPSU eru vit limir í og var kongress í Bruxelles í juni.

5. hvørt ár savnast nevndarumboð fyrri limafeløgini í Europa at viðgera viðtøkurnar fyrri fakfelagsskapin og varpað verður ljós á tey mál felagsskapurin arbeiðir við.

Sum áður kunnað um, so eru vit í norðurlenskum høpi limir í trimum felagsskapum, umframt einum “tvørgangandi.”

SUN (Service- och tjenestebenschens Union i Norden), er okkara fyrsta norðurlenska samstarv, áður kallað DNF - Den nordiske funktionærsammenslutning. Vit taka aktivt lut og forkvinnan hevur sætið í stýrinum. Vit møta til tey tiltøk, sum eru á skránni hjá felagsskapinum og í mei mánaða í fjør var kongress á LO-skúlanum í Helsingør. Danmark hevur havt formansskapin í nøkur ár og nú er tað Noregi, Norsk Arbeidsmandsforbund, ið er valt at taka við formansskapinum komandi árinum. Felagsskapurin er grundaður á serlig arbeiðsøki/bransjur.

Í NTR (Nordisk Tjenestemands Råd) hava vit eisini umboðan og sita í stýrinum og nú eisini í sekretariatinum.

Hesin felagsskapur umboðar fólk fyrst og fremst í kommunalum størvum. Felagsskapurin helt í 2009 sína árliku ráðstevnuna í Føroyum, og høvdu vit útvið 100 gestir. Vit høvdu samstundis havt formansskapin síðani á sumri 2008 og til ráðstevnan var av. Londini skiftast um at hava formansskapin og í eitt ár í senn.

Nevndin í Starvsmannafelagnum hevur skipað seg soleiðis, at næstformaðurin, hevur høvuðsábyrgdina av umboðan okkara í NTR og samskiparin situr nú í sekretariatinum fyrri NTR.

2007 gjørdust vit limur í NSO (Nordiske Statstjenestemenns Organisation) og eru somuleiðis umboðað í hesum stýri. Forkvinnan í stýrinum og felagsskrivarin í sekretariatinum.

Eisini í NSO hava londini formansskapin eitt ár í senn og eftir árliku ráðstevnuna, sum var í Finnlandi í august, eru tað vit, ið nú hava formansskapin í eitt ár og er forkvinnan tí eisini forkvinna fyrri NSO hetta árið.

Ráðstevnan verður hildin herheima í august mánaði og er hetta enn ein avbjóðandi uppgáva fyrri okkum. Vit hava nú royndirnar frá NTR ráðstevnuni og er hetta avgjørt ein fyrimunur.

NOFS, sum er norðurlenskur partur av EPSU og ISKA eiga vit eisini luttøku í, og hetta tengt at okkara limaskipi í NTR og NSO

Ráðstevnur

Vit eru ein partur av alheiminum og verða eisini ávirkað uttanífrá og mugu geva okkara íkast at verja okkara klótu. Hetta varð staðfest á NTR ráðstevnuni herheima, dagarnar 19. til 22. august og eisini á NSO ráðstevnu í Finnlandi ultimo august.

NTR ráðstevnan varð hildin á Hotel Føroyum dagarnar 19. - 23. august 2009 og evnini vóru alheims fíggjarstøðan og árinum av veðurlagsbroytingunum.

Evnini á ráðstevnuni í Finnlandi vóru sera lík teimum á ráðstevnuni herheima.

Vit høvdu nógvar gestir á ráðstevnuni, samanlagt eini 100 luttakarar, og var ráðstevnan væleydnað og afturboðanirnar hava verið jaligar.

Í Starvsblaðnum, ið kom út í oktobur, vóru fleiri greinar um ráðstevnurnar.

Umhvørvisspurningurin er ein alheimstrupulleiki, abyrgd og avbjóðing.

Sum samhaldsfestið, ið á sinni legði lunnar undir fakfelagsrørsluna, so kenna vit tað eisini í dag sum ein part av okkara ábyrgd og skyldu at verja okkara klótu, móti teim útlitum, ið eru fyrri okkara jørð, um ikki verulig inntriv verða gjørd.

Vit avtalaðu á NTR ráðstevnuni, at norðurlendsku feløgini hvør í sínum lagi, skuldu arbeiða við spurninginum og taka atlit til hansara í okkara virki.

So Starvsmannafelagið fer at arbeiða við at vit gerast meiri tilvitað um, hvat vit hvør í sínum lagi kunnu gera at tálma CO2 útlátið og tískil vera við at rætta eina hjálpanði hond.